

Uunga
Pinngortitamut, Avatangiisinut, Inatsisinillu Atortitsinermut Naalackersuisoqarfik
Box 1614
3900 Nuuk
Kalaallit Nunaat

J. nr. 40.00.01.01.45-1/14

Nuuk, 01/07-2015

Kalaallit Nunaata Atlantikup aaviineersunit (*Odobenus rosmarus rosmarus*) avammut tunisassiornerata aaveqassutsumut ulorianartorsiortitsinnginneranik uppersaalluni naliliinerit (NDF-imik taaneqartartut) pingajuat

Atlantikup aaviineersunit (*Odobenus rosmarus rosmarus*) tunisassiornerup kingullermik Kalaallit Nunaanniit 2008-mi naliliiffigineqarmat Non-Detriment Findings report (NDF)-imik taasami nalunaarusiami tapersiisoqanngilaq. Taamanikkut naliliinermit tunngavigineqarpoq Kalaallit Nunaata imartaaniittartunut aaveqatigiinnut pingasunut assigiinngitsunut tunngatillugu paasissutissaatit naammaginarsimanginnerat peqqutaalluni aaveqatigiit killiffigisaat naliliiffigineqarsinnaasimangimmat kiisalu pisaasartut amerlaginakulussimmammata. Kingornagut aappasaanik 2009-mi naliliisoqarqimmat aavernut tunngatillugu NDF-i taperserineqarpoq. Taama pisoqarpoq Danmarkimi Avatangiisinut ministeriaqarfiup nunatsinnilu Naalackersuisut aningaasaliissuteqarnerisa kingunerinik Pinngortitaleriffik misissuinerinik arlalinnik ingerlataqareersorlu, kingornagullu the North Atlantic Marine Mammal Commission (NAMMCO) Nunatta imartaaniittartut aaveqatigiit assigiinngitsut taamaa pillugit siunnersuereernerata kingorna aammalu siunnersuinerit Namminersorlutik Oqartussanit maleruaqqissaarneqarlutik pisassiissutit killilersorneqarmata. CITES-ip ataani maleruaqqusat atortinneqarnerinik nakkutilliisuusumit Avatangiisinut Naalackersuisoqarfimmit ilisimatuussutsikkut naliliisartuusunit pingajussaanik nutartikkamik nalileeqqittoqarnissaa 2014-ip ukiaagaa suliakkiutigineqarpoq. Allakkiaq manna pingajussaanik NDF-imik naliliinermit imaqartoq nunatsinni aarrit pillugit misissuisarnernit paasisanik, siunnersuisarnernit, pisassiissuteqartarnernit aammalu pisaasartunit paasissutissaatinik tunngaveqarpoq.

Pinngortitaleriffik, CITES-ip ilisimatuussutsikkut Kalaallit Nunaanni akisussaatitaatut, matumuuna nutartikkamik NDF-imik naliliinikkut tapersiivoq, tassa aaveqatigiiaanit aaffanniartarnerit piujuartitsinermik tunngaveqartumik aquneqarnerat uppersaakkamik takussutissiorneqarsinnaappat aatsaat tapersiissuteqarluni. Ilumulli Kalaallit Nunaanni aaffanniartarnerit piujuartitsinermik tunngaveqartumik ingerlanneqarnerat uppersaasiorfiginiarlugu ataani allaaserineqartut tunngavilersuutigineqarsimapput.

Killiffik biologillu siunnersuinerat

Kalaallit Nunaata imartaani aaveqatigiit pingasuupput: taakkua kingullermik NAMMCO-p ilisimatuussutsikkut ataatsimiititaliaata novembarimi 2013-imi ataatsimiinnermini naliliiffigai, inerniliussallu imaapput:

Maannarpiaq killiffik

Kalaallit Nunaata kitaa - Baffin Islandip kujataata kangiani

Aaveqatigiit pineqartut ilaat Kalaallit Nunaata kitaani Davis Strædemi ukiisarput, aasaanerani Baffin Bugtip kujammut kangiani aasisarlutik. Aaveqatigiilli siaruarsimaneerat Hudson Bugt ilanngullugu isorartussuseqarpoq. Aaveqatigiit taakku tamakkerlutik amerlassusiat ilisimaneqanngilaq, Kalaallit Nunaatali imartaani ukiisartut timmisartoq atorlugu kisitsinikkut amerlassusilerneqarnikuupput, kingullermik 2012-imi kisitsisoqarluni (Tabel 1). Qarasaasiaq atorlugu naatsorsuut pisaasartut amerlassusiannik kiisalu kisitsisarnernit paasisutissaatinik tunngaveqartoq naapertorlugu Nunatta imartaani aarit ukiisartut 1960-imi 4.000-nut missiliuunneqarsimasut (95 % CI 1.210 – 18.600; ima paasisassaasoq: biologit 95 % -imik qularinngillat aarit 1.210 – 18.600 –llu akornanni amerlassuseqarsimassasut) 2007-imi 2.360-inut missiliuunneqarlutik (95 % CI 1.720 – 3.280) ikileriarsimapput, 2014-imilu kisitsinernik tunngaveqanngikkaluarluni kisiannili qarasaasiakkut naatsorsuusiornernik tunngaveqarluni aammalu pisaasartut malunnaatilimmik ikileriarsimanerannik peqquteqartumik sumiiffimmi pineqartumi aaveqassuseq 2.630-nut qaffariaateqarsimavoq (95 % CI 1,640 – 3,790).

Baffin Bugt

Kalaallit Nunaata kitaani Qaanaap eqqaaniittartut aammalu Canadami Nunavut tungaan-iittartut Ellesmeremiittartut Devon Islandimiittartullu aarit tamarmik Baffin Bugtimi aaveqatigiinnut ilaasuupput. Aaveqatigiinnit tassangaanneersuneersut amerlangaatsiartorsuit Pikialasorsuarmi, imartami tassani ikkakajaartorsuarmi Kalaallit Nunaanut qaninnerusumi, ukiisarput Nunavuullu qanittuanut aasiartortarlutik. Qarasaasiakkut naatsorsuinerit tutsuiginaateqarnerpaartaasa takutippaat tamaani aaveqassuseq 1960-imiit 2007-imit 63 %-imik appariaateqarsimasoq, pisaasartullu ikilisinneqarnerisa kingunerisaanik aarit amerliartoqqilersimasut. Naatsorsuutit naapertorlugit peqassutsimik naliliinerup kingulliup 2014-imi pisup takutippaa tamaani aarit 1.430-t (95% CI 999 – 2.170) missaannik amerlassuseqarsimassasut.

Tunu, Kalaallit Nunaat

Aaveqatigiit Tunup imartaaniittartut qangaanerusoq ilanngartorneqartarnerminnit aniguisimasutut isikkoqarput, maannalu ikiliartornatik. 2014-imi naatsorsuinerit tunngavigalugit tappavani aarit 1.400-nik (95% CI: 720-3,200) amerlassuseqarnissaat missiliorneqarpoq.

Biologit siunnersuinerat

NAMMCO-p siunnersuinerat naapertorlugu aavernik pisassiissutit amerlassusiat inissinneqartaraqaraluarput aaveqassutsip 70 %-imik imaluunniit suli taassuminnga qaffasinnerusumik amerliartorsinnaanissaanik periarfissiilluni. Tamatuma malinneqarnissaa anguniarlugu Kalaallit Nunaata kitaaniit Baffin Bugtip kujasinnerusortaanut 2014-imiit 2018-imit ukiumut pisassiissutaasartussat aarit 100-t sinnertariaqanngikkaluarpaat, aammalu aaveqatigiinnit Baffin Bugtimiittuniit ukiumut pisaasartussat aarit 93-it sinnertariaqanngikkaluarpaat. Kisitsisini taakkartorneqartuni Nunatta sineriaani Canadamilu pisaasartut amerlassusiat aammalu pissatat annaasallu amerlassusiat ilanngullugit naatsorsuusiornernik tunngaveqarput. Tunup imartaani aarit ukiumut 20-t pisassiissutigineqartarnerat piujartitsinermik tunngaveqartutut isumaqarfineqarput.

NAMMCO-p suleqatigiissitaaniit nalunaarusiami ilanngullugu eqqaaneqarpoq ukiumiit ukiu-
mut pisassiissutit tamakkerneqanngitsoorneqartarneranni ukiup tullianut nuussisarneq bio-
logit naliliinerat naapertorlugu akornutissartaqanngitsoq, soorunalimi pisarineqanngitsoortut
ukiumiit ukiumut katersuunnarneqassanngippata aammalu ukiut siunnersuiffiusut qaangiun-
neranni pisassiissutaasussanut ilanngunneqassanngippata aatsaat.

Paasissutissat nutaat

NAMMCO-p ilisimatuussutsikkut ataatsimiititaliaaniit Aarrit pillugit 2013-imi siunner-
suinerup kingorna nutaamik siunnersuisoqanngilaq. Taamaakkaluartorli paasissutissanik nu-
taanik takkuttoqarnikummat eqikkarlugit ataani ilanngutissavagut.

Pissatat annaasallu

NAMMCO-p 2013-imi siunnersuinerata kingornaniit pissatat annaasallu pillugit aamma
qassit pisarineqaratik ikiliinnarneqartarnerannik tunngassuteqartunik paasissutissanik nu-
taanik pissarsisoqarsimannigilaq. Paasissutissat 1990-ikkut qiteqqunneranneersut tunngaviga-
lugit NAMMCO-mi naatsorsuusiornerit taggippaat Nunatta kitaani Baffin Bugtimilu aarrit
annaaginnarneqartartut pisat amerlassusiisa agguaqatigiissillugu 15 %-iinik amerlassuseqarsi-
massasut, Tunumilu 11 %-iusimassasut. Suleqatigiissitap aamma ilimagaa sumiiffinni assigi-
inngitsuni aammalu piniariaatsit apeqqutaatillugit annaasaqaataasartut ikinnerusinnaanerat.

Pinngortitaleriffimmeersut Qaanaami 2010-p 2015-illu akornanni misissuisarnerini ilumut
piniartut aavernik ajornanngitsumik qanillattuisarnerat paasinarsisimavoq, tassami aavernik
nalunaaqutsersuinerne taamaaliortarnerat takuneqarmat, taamaattumillu aavertassap toqun-
ginnerani 2006-imeersut maleruaqqusat naapertorlugit kivisinnaveeqqaarnissaanik
qularnaarinneqqaarnissaq ajornarsinnaassanngitsoq uppersarsineqarluni.

Qaanaami piniartut arfineq marluk oqartussaasunit 2014-imi apersorneqarput (APNN 2014a).
Apersorneqartut tamarmik isumaqatigiillutik aavernik annaasaqaataasartut 15 %-inut tag-
ginneqarsimanerat qaffasigaat piviusorsioortuusorinagillu, ataatsillu allaat annaasaqaataasartut
3 %-inut tagginneqarsinnaanerat oqaatigalugu. Taassuma aamma oqaatigaa ilisimallugu
ikikkaluanik aavertaminnik nalunaarutiginningsuisoqartartoq.

Pinngortitaleriffimmeersut Kalaallit Nunaata Kitaani Kitaatalu avannaani apersuillutik 2010-
mi angalaneranni aaffanniartartunik immikkut apersuisimapput ukiuni 2007-imi, 2008-mi
2009-milu aaffattarisimasaasa annaasaasalu amerlassusiannik (Born *et al.* submitted, ili-
simatuussutsikkut allaaserisaq saqqummersinniarlugu nassiunneqareersoq) paasisaqarusul-
lutik. Apersorneqartunit 76-iusunit 64-it, tassa apersorneqartut 93 %-iisa missaat, akipput
namminneq aavernik annaasaqarsimanatik; sinneruttullu akipput annaasaqaannartarnerit
ikitsuararsuusut qaqutigooqisullu. Tassa apersorneqartut akissutaat naapertorlugit pissatat
annaasallu 5 %-inut missiliunneqarput.

Malittarisassat naapertorlugit piniartut pisussaatitaapput aavermik pissaasimagunik imaluun-
niit kivisitsisimagunik nalunaartussaataitallutik. Taamaakkaluartorli nalunaarutiginnittarnerit
qaqutigoorluinnartarput pisortallu taamaalillutik pissatat annaasallu Baffin Bugtimi 3 %-inut
taggissimavaat, Kalaallit Nunaata Kitaani 15 %-inut Tunumilu 11 %-inut
missiliuussimallugit (APNN 2014b).

Timmisartoq atorlugu kisitsineq

Pinngortitalerriffik timmisartoq atorlugu aavernik Pikialasorsuup kangiani sinerissamut qaninerusumi april 2014 kisitsivoq (Heide-Jørgensen *et al.*, submitted). Naak kisitsineq aarrit sumiiffigisartagaat tamakkerlugu ingerlanneqanngikkaluartoq, taamaattoq aarrit kisitsinermi naammattuukkat amerlagisassaapput (tabel 1), isumaqarnarluni tamaani aaveqassuseq ilimagisamit ajunnginnerusumik inissisimasimassasoq.

Kisitsinermi qulaani pineqartumit Kalaallit Nunaani aaveqassutsimik kisitsisit missingiussat tabel 1-imi takuneqarsinnaapput.

Tabel 1. Kalaallit Nunaani timmisartoq atorlugu kisitsinermi aaveqassutsimik naliliineq.

Sumi-iffik/uumasoqatigiit	Ukioq kisitsiffiusoq	Missiliuussi-neq	95 % CI ¹	Toqqamma-vigisat
<i>Kalaallit Nunaata kitaa, ukuiunerani</i>	2006	1.105	610-2.002	Heide-Jørgensen <i>et al.</i> 2013a
	2008	1.137	468-2.758	
	2012	1.408	922-2.150	
<i>Baffin Bugt (Pikialasorsuaq)</i>	2009	1.238	856-1.791	Heide-Jørgensen <i>et al.</i> 2013b
	2010	1.759	1,008-3.070	Heide-Jørgensen <i>et al.</i> In sub
	2014	2.434	1.428-4.150	
<i>Kalaallit Nunaat, Tunu</i>	2009	1.429	616 – 3.316	Born <i>et al.</i> 2009

1. Kisitsinermi kisitsisit pissarsiaasut tutsuiginaataasa killingi, 95 % isumaqarpoq: biologit 95 %-imik qularutiginniglaat peqassutsimik kisitsiserpiaq kisitsisisit taaneqartut marluk akornanniissasoq.

Aqutsineq pisaasartullu

Kalaallit Nunaanni aaffanniartarneq pisassiissuteqartarnikkut 2006-imiilli aqunneqalerpoq. Maannakkut aqutseriaaseq malinneqartoq Aarrit illersorneqarnissaat iluaqutigineqarnerallu pillugit peqqussit nr. 20, oktobarip 27-ianit 2006-imeersuuvoq. Aaveqatigiinnut immik-koortunut pisassiissuteqartarnerup saniatigut piniarnermut killilersuutit allat ilanngunneqarsimapput, makkuusut:

- Kalaallit Nunaata kitaani Tunumilu aaveqatigiinnut tunngatillugu (Baffin Bugtimiittut ilanngunagit) arnavissat piaqqallu mianerineqarnissaat.
- Kalaallit Nunaata kitaani aaveqatigiinnut tunngatillugu qaammatini marlunni marsip aallaqqaataaniit aprilip 30-ata tungaanut piniarsinnaatitaaneq.
- Aaveqatigiinnut Baffin Bugtimiittunut Tunumiittunullu tunngatillugu qaammatini qulingiluani oktobarip aallaqqaataaniit juunip 30-a tikillugu piniarsinnaatitaaneq.
- Inuussutissarsiutigalugu piniartut allagartallit kisimik aaffassinnaanermik akuersisummik qinnuteqarsinnaatitaapput (inuussutissarsiutigalugu piniartoq aatsaat allagartartaarsinnaavoq isertitami affai uppersarneqarsinnaasumik piniarnermiit aalisarnermiillu pissarsiarisarsimagunigit).
- Aaffanniarsinnaanermut akuersissut inummoortuuvoq, allamullu tunniunneqarsinnaananilu tunineqarsinnaagani.
- Angallatit aaffanniarnermut atorineqarsinnaasutut akuerineqarsimasut atoqqusaasullu tassaapput qimusseq imaluunniit angallateeqqat 20 BRT/15BT-mit mikinerusut.
- Aallaasit kaliber 30.06 imaluunniit taakkunannga sakkortunerusut kisimik aaffanniutigineqassapput.

- Aaveq toqqtissaanik aallaanninnginnerani kivinnginniassammat avatserlugu naaleqqaarnissaa isumannaartariaqarpoq.

Peqqussutip ilaatigut piumasaqaatitaraa aaffassimanermik nalunaaruteqalernermi pisarisi-masat aaffanniarnermilu pissutsit piskasat assigiinngitsut ilanngullugit nalunaarutigineqartarnissaat.

Kalaallit Nunaanni aaffanniarneq nalinginnaasumik pisarpoq umiatsianiit imaannarmi, aaveq sikup qaavani qasuersaartillugu imaluunniit pisinnaarluni sikup sinaavani qaqisimaarnerani, annaanninnissaalu pillugu naaleqqaarneqartarluni, taamaasillugu aallaaneqannginnerani annaanaveeqqaarneqartarluni.

Tabel 2-mi takuneqarsinnaapput pisaasartut amerlassusiat, pisassiissutaasartut aammalu 2014-imi siunnersuineq. Ukiut siusinnerusut uani ilanngunneqanngillat, taakkunanami piskasat NAMMCO-p suleqatigiissitaata (NAMMCO 2013) nalunaarusiaani ersersinneqarput, ilaatigut inerniliissutigineqarluni Kalaallit Nunaata imartaaniittartut aaveqatigiit amerliar-tormata (Baffin Bugt aamma Kalaallit Nunaata Kitaaniittut) imaluunniit aalaakkaasumik inis-sisimmammata (Kalaallit Nunaani Tunup aaveqatigiivi, piujuartitsinermik tunngaveqartumik iluaqutigineqarmata).

Tabel 2. Kalaallit Nunaata Canadallu imartaanni aarrit pisaasartut, annaasat ilanngullugit aammalu 2014-imi siunnersuineq. Kalaallit Nunaannut pisassiissutit ungaluusigaapput. Canadami pisaasartut siusinnerusukut pisarineqartartut amerlassusiisa agguaqatigiissinneraat, NAMMCO-mit tunngavigineqartut (2013). 2014-imi peqassutsimut ilanngaataasimasutut missiliuussineq Kalaallit Nunaanni pisanit nalunaarsuutineersuvoq, Canadami pisarineqarsimasutut missingiussinerit amerlassusiat ilanngullugit aamma pissatut annaasaqaatitullu ilimagisat amerlassusiat ilanngullugit. Aaveqassutsimut ilanngaataasimassagunartut, ungaluutini takutinneqartuni, ilimagisat tassaapput maleruaqqusat naapertorlugit pisaasimassasut tamakkerneqarnerat (tassa pisassiissutit tamakkerneqartarsimassappata). Paasissutissat pisanut tunngassuteqartut Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoqarfimmit pissarsiarineqarput pisassiissutinullu tunngassutillit APNN-meersuullutik (2014b).

Aaveqatigiit	Pisat KN (pisassiissutit 2014)	Pisat Can.	Pissatat annaasalu	2014-imi peqassutsimut ilanngaataasimasut missingiussat (ilimagisat)	Siunnersuineq	Piniarnermut piujuartitsinermik tunngaveqarpa?
<i>KN Kitaa / Baffin Islandip kujasissuani</i>	52 (69)	16	15 %	78 (98)	100	Aap
<i>Baffin Bugt</i>	67 (86)	4	2 – 5 %	73-75 (93 – 94)	93	Aap
<i>KN Tunu</i>	8 (18)	--	11 %	9 (20)	20	Aap

Kalaallit Nunaata Kitaani aaffattassatut 2014-imiit 2018-ip tungaanut ukiumut pisassiissutaasinnaasut 69-iupput, Baffin Bugtimut ukiumut 83-it aammalu Tunumut ukiumut 18-it. Baffin Bugtimi 2014-imut pisassiissutit 83-iusimapput, tassa aallaqqaammut pisassiissutigineqarsimagaluarput 86-it, 2013-imili pisat pingasunik sipporneqarsimammata taakku ilanngaatigineqarsimapput; taamaaliorsinnaatitaaneq maleruaqqusat naapertorlugit ajornanngilaq, tassa pisasat ukiumi piniarfiusumi tamakkersimannikkaanni ukiup tullianut nuunneqarsinnaapput, taamatullu sippuisimagaanni ukiumi tullermi ilanngaatigineqarsinnaallutik. Taamaalilluni 2015-imi Kalaallit Nunaata Kitaani inatsisit malillugit 88-it pisarineqarsinnaasapput, Baffin Bugtimi 102-t Tunumilu 28-t.

Kalaallit Nunaanni 2010-miit 2013-imut ukiumut aaffattassiissutit imaassimapput: Kitaani 61-it, Baffin bugtimi 64-it Tunumilu 18-it.

Nunat tamalaat akornanni niuerneq

Kalaallit Nunaanni aaffanniartarneq neqissaqarniarnermik tunngaveqarpoq. Inuit aarrup neqitortarput kiisalu neqaa aammalu sinnikuusinnaasut allat qimminut nerukkaatigi-neqartarput, qimussimmi sulii qaasuitsup killeqarfiata avannaani aammalu Tunumi ukiu-nerani angallatigineqartaqimmata. Aavermit neqip pissarsiap annertunerpaartaa piniartumut namminermut, ilaqutaasunut allatigullu attuumassuteqartunut tuttarpoq kalaalimineerniarfin-nilu neqaarutigineqartarluni.

Aavermit pissarsiassat allat piniarneqartarnerannut aamma peqquataaqataasut tassaapput, aar-rup niaqorsua (tuugaalik), tuugaavi (alleqqut illugiinnik tuugaartallit tuugaaginaalluunniit), usuata saanertaa imaluunniit tuugaavineersunit saarngineersunillu pinnerisaasianik tu-nisaqarsinnaasarneq. Niuerutigineqarnerini tuugaavi pissarsiassaqaarlunarnarnerpaatut isigi-neqarlutik.

CITES-ip paasissutissaataani Kalaallit Nunaanniit inatsisit naapertorlugit aavermiit avammut tunisassiarineqarsimasut qassiunerat nalunaarneqarsimavoq. Nalunaarsuiffik taanna naap-ertorlugu 2013-imi aaverneersunit niuerutit avammut annissassat akuersissuteqarfigineqarsi-masut 633-upput (CITES MA 2014). Paasissutissalli taakku naapertorlugit aarrit qassit taama niueruteqarnissanut pisariaqartinneqarsimanerat naatsorsorneqarsinnaanngilaq, tassami aavermit ataatsimit suararpasuit tunisassiarineqarsimasinnaapput soorlu tuugaavin-iinnaalluunniit.

Massakkuugallartuq Kalaallit Nunaanni periuseqanngilaq aaverneersunit tunisassiat aa-veqatigiinniit sorlerneersuunerinik paasissutissiisinnasumik, tassa Kitaaneersuunersut, Baf-fin Bugtimeernersut imaluunniit Tunumeersuunersut paasineqarsinnaanani.

Naak aarrit qassit taama niueruteqartarnerni akuutinneqartarnerat aaveqatigiinnit sorlerneertarneralluunniit ilisimasaqarfiginngikkaluarlutigu, NDF-imik tapersiisoqarpoq Ka-laallit Nunaanni tamani aaffanniartarnerup piujuartitsisumik tunngaveqartumik ingerlan-neqarnera uppernarsarneqarsinnaammat,

Inerniliineq

Kalaallit Nunaanni aaveqatigiit pingasuusut ilaatigut ikiliartupiluulersimagaluartic ilorraap tungaanut saassimallutik amerliartoqqilersimapput imaluunniit amerlassusiat eqqarsaatigalugu attanneqarsinnaasumik ilanngartuiffigineqarsinnaalersimapput aammalu ilaat aalaakkaasumik inissisimalersimallutik (tabel 1), kiisalu Kalaallit Nunaani aaffanniartarneq 2007-imiit 2014-imut piujuartitsinissamik tunngaveqartumik ingerlanneqarsimavoq (tabel 2). Taamaattumik in-erniliissutigineqarsinnaavoq nunat tamalaat akornanni niueqatigiittarnerit Kalaallit Nunaanni aaveqassutsimut ulorianartorsiortitsinnginnerat, taamaattumillu una *NDF-imik naliliineq ta-persiineruvoq.*

Malugeqqusaq Baffin Bugtimi aaveqatigiinniit pisaqartarnernut tunngassuteqartoq

Kalaallit Nunaanni sumiiffinni tamani aaffanniartarnerit eqqarsaatigalugit sumiiffimmi ataasiinnarmi, tassalu Qaanaami, piniarnerup piujuartitsinissamik tunngaveqartumik ingerlanneqanngeratarsinnaanerani aarleqquteqartoqarsinnaavoq, taavani aarrit piniarneqartartut Baffin Bugtimi aaveqatigiinneersuupput. Qaanaamut pisassiissutaasartut ilisimatuussutsikkut tunngaveqartumik siunnersuisarnerit kisitsisitaanni amerlassutsimikkut qaffasipput, aammalu annaaneqartartut pissatarineqartarlullu amerlassusii aammalu pisat nalunaarutiginnitsoorneqartartut ilanngullugit ilimanarsinnaammat peqassutsimut ilanngaataasartut biologit siunnersuineranniit amerlanerulaannguatsiarsinnaanerit (tabel 2). Taa-maakkaluartorli NDF-imut tapersiinerput suli inissamiinissorivarput makkuninnga tunngaveqarluta:

- Aaveqatigiinnut amerleriaataasartuq NAMMCO-mit (2014) naatsorsuusiorfigineqarsimavoq ukiumut 120-usutut (95 % CI 73- 180), tassa ukiumut aaveqatigiinnit ilanngaataasartunit pisassiissutigineqartunit 93-init amerlanerulaaraluarpataluunniit ilimagineqarpoq peqassutsikkut suli amerliartortoqarsinnaanera.
- Aavertassiissutit 2014-imi qaffaavigineqarput, tamaakkaluartorli ukioq taanna Qaanaami aaffattat pisassiissutigineqartunit 19-inik ikinnerupput.
- Timmisartuq atorlugu 2014-ip upernaajunerani kisitsinermi inernerit 2009-mi 2010-milu kisitsinerniit amerlanerusunik takutitsipput, aarrit amerliartulersimanermata imaluunniit siusinnerusukku kisitsisarnerni amerlassusiinik missiliuussisarnerit apasinaagaasarsimanermata siusinnerusukku ilimagisarsimasamiit aaveqassuseq aallaakkanerorpassiisumiippoq.
- Qaanaami aaffanniartarnermut peqqutaasut pingaarnersaraat qimminut nerukkaatisarsiniartarneq inunnullu neqissaqartitsiniarneq aaverneersunillu avammut tunisassiorneq pingaarnernani.

Kalaallit Nunaanni Naalackersuisut aaffanniartarnerup piujuartitsinermik tunngaveqartumik ingerlanneqarnissaa qulakkeerniarlugu aaffattarineqartartut amerlassusiannik alaatsinaalluarnissaat pingaaruteqarpoq, immikkut Avanersuaq eqqarsaatigalugu. Aqutsinerup tutsuiginaateqarluartumik ingerlanneqarnissaanut tapertaalluarsinnaasut ilagaat akuttunngitsunik kisitsisarnerit, misissuisarnerit aammalu aarrit uumaffigisartagaasa pingaaruteqartut immikkut mianerineqarnissaat.

Fernando Ugarte
Pinngortitaleriffik
Kalaallit Nunaanni CITES-ip ilisimatuussutsikkut akisussaatitaa

Naqitatigut issuaaffigisat

APNN (2014) Tlf. Notat på samtaler I uge 29-30 og uge 33. Internal document from the Department of Fisheries, Hunting and Agriculture, Government of Greenland. Sag nr. 2014-097708, Dok. Nr. 1641447.

APNN (2014b) Fastsættelse af hvalroskvoter for 2015. Press Release from the Government of Greenland, December 2014

Born *et al.* (2009) Abundance of Atlantic walrus (*Odobenus rosmarus rosmarus*) in East Greenland. NAMMCO/SC/17/WWG/07.

Born *et al.* (submitted to meddelelser om Grønland) Walruses and the walrus hunt in Northwest Greenland: an interview study

CITES MA (2014) 2013 Annual Report from the Greenland CITES Management Authority. Report from the Government of Greenland, Ministry of Environment and Nature

Heide Jørgensen *et al.* (2013a) Abundance of walruses in Eastern Baffin Bay and Davis Strait. *NAMMCO Sci Publ.* doi: <http://dx.doi.org/10.7557/3.2606>

Heide-Jørgensen *et al.* (2013b) The significance of the North Water polynyas to Arctic top predators. *Ambio*. 42(5):596-610

Heide-Jørgensen *et al.* (Submitted to *Polar Biology*) Large numbers of marine mammals winter in the North Water polynia

NAMMCO (2013) NAMMCO Scientific Committee Working Group on Walrus; Stock Status of Walrus in Greenland, 8-10 November 2013, Greenland Representation, Copenhagen, Denmark. In: Report of the 20th Meeting of the Scientific Committee, NAMMCO, pp 81-90. <http://nammco.no/publications/scientific-committee-reports/this-page-contains-the-available-reports-of-the-scientific-committee-and-associated-working-groups/>